

P7_TA(2014)0098

Padėtis Ukrainoje

2014 m. vasario 6 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Ukrainoje (2014/2547(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2013 m. gruodžio 12 d. rezoliuciją dėl Vilniaus aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatų ir Rytų partnerystės, ypač santykių su Ukraina, ateities¹,
 - atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 23 d. rezoliuciją „Europos kaimynystės politika: siekis stiprinti partnerystę. Europos Parlamento pozicija dėl 2012 m. ataskaitų“²,
 - atsižvelgdamas į savo 2013 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją dėl Rusijos daromo spaudimo Rytų partnerystės šalims (Vilniuje vykšančio Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo kontekste)³,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 29 d. vykusiame Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime priimtą bendrą deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. sausio 20 d. Tarybos išvadas dėl Ukrainos,
 - atsižvelgdamas į tai, kad 2014 m. sausio 28 d. atsistatydino ministras pirmininkas M. Azarovas ir jo vyriausybė,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. sausio 29 d. Višegrado šalių ministrų pirmininkų bendrą pareiškimą dėl Ukrainos,
 - atsižvelgdamas į 1998 m. kovo 1 d. įsigaliojusį Europos Sąjungos ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą (PBS) ir į naująjį 2012 m. kovo 30 d. paraftotą asociacijos susitarimą,
 - atsižvelgdamas į ES ir Rusijos 2014 m. sausio 28 d. aukščiausiojo lygio susitikimą,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi demonstracijos, kurios prasidėjo prieš daugiau nei du mėnesius prezidentui V. Janukovyčiui priėmus sprendimą nepasirašyti asociacijos susitarimo su ES, ir toliau vyksta sostinėje ir nepasitenkinimas plinta į kitus miestus, įskaitant Ukrainos rytinius regionus; kadangi visuotinis sukilimas Ukrainoje pasiekė daugumą regionų, ir sukilėliai užėmė tų regionų administracijas;
- B. kadangi padėtis per kelias pastarąsias savaites toliau vis sparčiau blogėjo, po specialiųjų policijos pajėgų „Berkut“ brutalių priemonių prieš demonstrantus, žmogaus teisių aktyvistus ir žurnalistus žmonės išėjo į gatves, siekdami apginti demokratiją ir pilietines

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0595.

² Priimti tekstai, P7_TA(2013)0446.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0383.

laisves;

- C. kadangi Ukrainos valdžios institucijos, nepaisydamos tarptautinio spaudimo, protestuotojų atžvilgiu toliau vykdo bauginimų, represijų, kankinimų ir smurto politiką, dėl kurios daugiau kaip 2 000 asmenų buvo sužeista, daug pagrobta ir bent šeši asmenys žuvo;
 - D. kadangi 2014 m. sausio 16 d. vyriausybei dauguma balsų priėmus keletą protestus draudžiančių įstatymų, kuriais labai ribojamos saviraiškos ir susirinkimų laisvės, sukėlė tarptautinį pasipiktinimą ir išprovokavo smurtinius susirėmimus Kijeve, kurių metu žuvo žmonės;
 - E. kadangi prievartinis jėgos vartojimas arba nepaprastosios padėties paskelbimas bus laikomas nusikaltimu ir pagrindinių teisių pažeidimu, lemiančiu griežtas tarptautines pasekmes;
 - F. kadangi 2014 m. sausio 28–30 d. įvykusio vizito į Kijevo metu *ad hoc* Europos Parlamento delegacija susitiko su valdžios institucijų ir judėjimo „Euromaidanas“ ir politinės opozicijos atstovais bei Bažnyčios vadovais, taip pat buvo kruopščiai ir nuodugniai išnagrinėta padėtis Ukrainoje;
1. džiaugiasi Ukrainos tautos demokratine dvasia ir gebėjimu atsitiesti po du mėnesius trukusių drąsių protestų, kuriuos malšindamos valdžios institucijos ėmėsi brutalių veiksmų, ir pareiškia, kad yra visiškai solidarūs su šalies gyventojais, taip pat reiškia paramą šalies gyventojų pastangoms siekiant laisvos, demokratiškos, nepriklausomos Ukrainos ir jos europinės perspektyvos;
 2. reiškia didelį susirūpinimą dėl gilios politinės krizės Ukrainoje ir smurtinių susirėmimų Kijeve bei kituose Ukrainos miestuose; griežtai ragina rasti politinį sprendimą, kaip išeiti iš krizės, ir pabrėžia, kad būtina surengti tikras demokratines diskusijas apie būdus ir priemones, kaip įveikti konfrontaciją šalyje ir šalies susiskaldymus;
 3. griežtai smerkia smurto eskalavimą taikių piliečių, žurnalistų, studentų, pilietinės visuomenės aktyvistų, opozicijos politikų ir dvasininkų atžvilgiu ir nuoširdžiai užjaučia smurto aukų šeimas Ukrainoje; ragina Ukrainos valdžios institucijas visapusiškai gerbti žmonių pilietines teises ir pagrindines susirinkimų ir takaus protesto laisves ir imtis veiksmų, kad liautųsi klestėti nebaudžiamumas – būtų atlikti tyrimai ir nubausti smurtą prieš taikius demonstracijų dalyvius naudoję asmenys;
 4. taip pat ragina Maidano protestuotojus susilaikyti nuo jėgos naudojimo ir veikti taikiomis priemonėmis, kad išsaugotų savo tikslo teisėtumą, taip pat ragina opozicijos lyderius toliau susilaikyti nuo neišprovokauto smurto ir išlaikyti taikią protestų dvasią;
 5. yra susirūpinęs dėl saugumo pajėgų ir vad. „tituškų“ besaikio smurto naudojimo ir ultranacionalistų smurto veiksmų;
 6. pirmiausia reikalauja, kad prezidentas V. Janukovyčius nutrauktų gėdingą specialiųjų policijos pajėgų „Berkut“ ir kitų saugumo pajėgų panaudojimą provokuojant, pagrobiant, bauginant, kankinant, mušant ir žeminant judėjimo „Euromaidanas“ šalininkus, taip pat reikalauja atsakyti neteisėtų sulaikymų ir pernelyg ilgos kardomojo kalinimo trukmės; yra ypač sunerimęs dėl pranešimų apie kankinimus ir pabrėžia tarptautinius Ukrainos

įsipareigojimus šiuo klausimu; atkreipia dėmesį į naujausią „Automaidano“ lyderio Dmytro Bulatovo atvejį, kai jis buvo pagrobtas ir kankinamas;

7. ragina prezidentą V. Janukovyčių nurodyti nutraukti šiuos veiksmus ir reikalauja nedelsiant ir be jokių sąlygų paleisti bei politiniu požiūriu reabilituoti visus neteisėtai sulaikytus demonstrantus ir politinius kalinius, taip pat Juliją Tymošenko; ragina remiant pripažinti tarptautinei įstaigai, pvz., Europos Tarybai, įsteigti tiriamąjį komitetą, siekiant ištirti visus žmogaus teisių pažeidimus nuo demonstracijų pradžios;
8. primena, kad ES yra pasirengusi su Ukraina pasirašyti asociacijos susitarimą ir glaudaus bendradarbiavimo ir visapusišką laisvosios prekybos susitarimą, kai tik bus įveikta politinė krizė ir įvykdyti atitinkami reikalavimai, kuriuos nustatė 2012 m. gruodžio 10 m. Užsienio reikalų taryba ir kuriems 2012 m. gruodžio 13 d. rezoliucijoje pritarė Parlamentas;
9. palankiai vertina Aukščiausiosios Rados sprendimą panaikinti įstatymus dėl draudimo rengti protestus, ir tai, kad prezidentas V. Janukovičius jį pasirašė, nes mano, kad tai teigiamas žingsnis siekiant politiniu būdu išėiti iš krizės; vis dėlto su apmaudu pareiškia, kad 2014 m. sausio 29 d. buvo patvirtintas įstatymas dėl amnestijos, kuris aukas pavertė įkaitais, nors opozicija jam nepritarė; mano, kad protestuotojų paleidimas be jokių sąlygų gerokai palengvintų derybas ir nuramintų visuomenę;
10. ragina prezidentą ir vyriausybę pradėti rimtą atvirą dialogą su opozicija, pilietine visuomene ir Maidano protestuotojais siekiant sumažinti įtemptą ir poliarizuotą situaciją ir rasti būdus, kaip taikiomis priemonėmis įveikti dabartinę politinę ir visuomenės krizę Ukrainoje;
11. primena prezidentui V. Janukovyčiui apie jo atsakomybę prieš Ukrainos gyventojus ir tarptautinę bendruomenę susilaikyti nuo represinių metodų taikymo, išspręsti dabartinę politinę krizę ir gerbti taikaus protesto teisę;
12. ragina, kad ES toliau tarpininkautų ir palengvintų procesą, dėl kurio sumažėtų įtampa, būtų pradėtas konstruktyvesnis politinis dialogas šalyje, rastas krizės sprendimo būdas ir atkurtas pasitikėjimas, kuris šiuo metu visiškai prarastas; pabrėžia, kad toks dialogas turėtų būti skaidrus ir į jį turėtų būti visapusiškai įtraukti judėjimo „Euromaidanas“ ir pilietinės visuomenės atstovai;
13. atsižvelgdamas į pakartotinus paprastų Ukrainos piliečių, aktyvistų ir politikų prašymus, laikosi nuomonės, kad aktyvus Europos Parlamento narių dalyvavimas Kijeve galėtų užkirsti kelią tolesniam krizės eskalavimui, taigi ragina įsteigti nuolatinę Europos Parlamento misiją Ukrainoje, siekiant sumažinti įtampą ir sudaryti sąlygas šalių dialogui; paveda Pirmininkų sueigai kuo greičiau įsteigti šią misiją;
14. ragina ES institucijas ir valstybes nares imtis neatidėliotinių veiksmų, taip pat padidinti diplomatinį spaudimą ir parengti asmenines tikslines priemones (kelionių sankcijas, turto ir nuosavybės įšaldymą), visiems Ukrainos pareigūnams, teisės aktų leidėjams ir jų verslo rėmėjams (oligarchams), kurie yra atsakingi už protestuotojams taikomas griežtas priemones ir protestuotojų žūtis, taip pat dėti daugiau pastangų siekiant nutraukti Ukrainos įmonių ir verslininkų per Europos bankus vykdomą pinigų plovimą ir mokesčių vengimą;

15. ragina ES, JAV, TVF, Pasaulio banką, ERPB ir EIB toliau rengti ilgalaikį konkrečių finansinės paramos priemonių rinkinį, kuriuo būtų padedama Ukrainai spręsti jos blogėjančios finansinės ir socialinės padėties problemą ir pagal kurį būtų teikiama ekonominė parama, kad vyriausybė galėtų įgyvendinti reikalingas galias ir visa apimančias Ukrainos ekonomikos reformas;
16. palankiai vertina ir remia besitęsiantį Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų darbą šiuo metu rengiant esminės paramos Ukrainai paketą, kurį reikėtų pasiūlyti patikimai laikinajai vyriausybei, kad būtų galima palengvinti dabartinę su mokėjimais susijusią įtemptą padėtį;
17. mano, kad viena iš svarbių krizės Ukrainoje sprendimo priemonių yra grįžimas prie 2004 m. Konstitucijos, kurią Konstitucinis Teismas neteisėtai panaikino 2010 m., ignoruodamas Ukrainos parlamentą, laikinosios vyriausybės sudarymas ir išankstinių rinkimų surengimas;
18. ragina ES institucijas ir valstybes nares įsipareigoti plačiai atsiverti Ukrainos visuomenei, visų pirma, greitai pasirašyti susitarimą dėl nemokamų vizų išdavimo tvarkos, galiausiai pereinant prie bevizio režimo; mano, kad reikėtų labai sumažinti vizos mokestį jauniems ukrainiečiams, kartu stiprinti bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje, plėtoti jaunimo mainų programas ir suteikti daugiau galimybių gauti stipendiją;
19. mano, kad ir toliau turėtų būti dedamos pastangos, kad Ukraina per Energijos bendriją būtų visiškai įtraukta į ES energijos vidaus rinką; pabrėžia tai, kad tik Ukrainos gyventojai turi nuspręsti, nepriklausomai nuo užsienio šalių įsikišimo, dėl šalies politinės orientacijos ir dėl tarptautinių susitarimų bei bendrijų, prie kurių Ukraina turėtų prisijungti;
20. ragina Rusiją laikytis konstruktyvaus požiūrio ir susilaikyti nuo atsakomųjų priemonių taikymo ir netinkamo spaudimo, kuriuo siekiama pažeisti suverenią kaimyninių šalių teisę laisvai spręsti dėl savo ateities; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares vienu balsu kalbėti su Rusija, išreiškiant paramą Rytų Partnerystės šalių, savanoriškai pasirinkusių gilinti santykius su ES, europiniams siekiams; pabrėžia, kad politinė, ekonominė ir kitokio pobūdžio prievarta pažeidžia Helsinkio baigiamąjį aktą ir 1994 m. Budapešto memorandumą dėl Ukrainos saugumo; pažymi, kad tiek ES, tiek Rusijai tenka atsakomybė už aktyvų indėlį siekiant taikos ir gerovės bendroje kaimyninėje erdvėje, ir tai naudinga tiek ES, tiek Rusijai; dar kartą patvirtina, kad yra įsitikinęs, jog vienintelis būdas padaryti pažangą – bendradarbiauti siekiant šio tikslo;
21. remia dar didesnę pilietinės visuomenės įsitraukimą į nacionalinius reformų procesus; ragina stiprinti tarpparlamentinį bendradarbiavimą su EURONEST parlamentine asamblėja; palankiai vertina Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijos dalyvavimą;
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybėms narėms, Ukrainos prezidentui, Ukrainos vyriausybei, Aukščiausiajai Radaui, EURONEST parlamentinei asamblėjai ir Europos Tarybos bei Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos parlamentinėms asamblėjoms.